

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni



UPA 2019/32
14.05.19.
Peter Olsen

Aqqusinernik aqqissuussinernut pilersitsisarnernullu, ilisimalikkanik ataqatigiissaariitigaluni katersuivimmik, kommunillu susasaqarfimmi suliniutaannik ikorfartuisarfimmik aqqusineqarnikkut ingerlatsivimmik pilersitseqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen, Siumut)

Siullermik siunnersuuteqartoq inatsisartunut ilaasortaq Hermann Berthelsen qutsavigeqqaarusup-parput siunnersuutaanut uunga soqutiginarluinnartumut, nunatsinnullu pingaaruteqarluinnartumut.

Siunnersuuteqartoq ilumoorluinnarpoq, nunatsinni inuussutissarsiornikkut pitsaasumik ineriartoqqinnissatsinnut toqqammaviulluinnarpoq qissaartut ilagilluinnarmassuk nunatsinni infrastrukturikkut pitsaalluinnartumik inissisimasoqarnissaa, tassa imaappoq, imatut aamma paasillugu; talittarfeqarnikkut, mittarfeqarnikkut, illoqarfimmiillu illoqarfimmut aqqusineqarnikkut pitsaasumik inissisimasoqarnissaa.

Silaannakkuinnaq, imaatiguinnarlu angallattoqanginnissaa aammali nunakkut, illoqarfimmiit illoqarfimmut aqqusinniornikkut, illoqarfimmiit illoqarfimmut aqqusinikkut aamma angallatoqar-sinnaalernissaanik periarfissarsiortoqarnissaanik, ukiuni kingullerni oqallinnermi Inuit Ataqatigiit peqataalluurtuuvugut. Ilumut, illoqarfimmiit illoqarfimmut aqqusinniortoqarsinnaalernissaa pillugu oqalliseqataasarsimaqaagut.

Assersuutigiinnarsimaavarput, ukiuni kingullerni kommunimi sulinitsinni Qasigiannuaniit Ilimanamut aqqusioroqarnissaanik siunnersuuteqartarnikuusimavugut, minnerunngitsimillu ukiaq manna 2018-mi Sisimiuniit Kangerlussuarmut aamma aqqusiniortoqarsinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaqarsimalluta.

Oqallinnermi tassani saqqummiussatta aamma ilagaat, avannaaniinnaangitsoq, qeqqaniinnaangitsoq, kisiannili aamma nunatta kujataani illoqarfimmiit illoqarfimmut aqqusinniorsinnaanerup aamma qanoq periarfissagissaartigenera, pilersinneqarunilu qanoq pingaaruteqarsinnaatiginera tikkuartukkatta aamma ilagilluinnarsimavaat.

Ilumoorpoq, periarfissatsialassuit ilagaat Qaqortumiit Narsamut, Narsamiillu Narsarsuarmut aqqusiorsinnaaneq.

Illoqarfimmiit illoqarfimmut aqqusinniornikkut inuit kikkulluunniit kiffaanngissuseqarnerulissapput; sukkulluunniit qanorluunniit ilinikkut angallassinnaangussapput. Angallannerup tungaatigut kiffaanngissuseqaliinnaratik aammali inuussutissarsiornikkut ineriartor-titsisinnaaneq toqqammavilerneqaannarani, sukkut tamatigut ineriartortitsisoqarsinnaalissaaq; Nunalerinikkut, takornariaqarnikkut, uumasuuteqarnikkut, soppassuartillugu inuup takorluisinnaanerata kisimi killilersinnaasaasanik ineriartortitsisinnaaneq toqqammavilerneqarsin-naalissalluni. Inuussutissarsiornikkut takornariaqarnikkullu ineriartortitsivigineqarsinnaasutut pilersitsivigineqarsinnaasutullu piukkunnarluinnartut ilaattut taaneqarsinnaavoq Sisimiut Kangerlussuullu akornanni nunatangaatsiarsuaq. Sisimiut Kangerlussuullu akornanni pisulluni ingerlaartarfik

tuluttut "The Arctic Trail"-mik taaneqartartoq, ullumikkut takornarissat akornanni nunarsuarmi tusaamanearluartoq assersuutiginnarsinnaavarput.

Sisimiut Kommunerisimasaata, massakkullu Qeqqata kommuneata qanganngulerporli, ilaatigut ARTEK peqatalugu misissuitisisarsimanera Sisimiut Kangerluussullu akornanni sunik aamma qanoq inuussutissarsiunik pilersitsisoqarsinnaanera eqqarsaatigalugu.

Qeqqata kommuneata nittartagaani takuneqarsinnaapput inuussutissarsiutit suut Sisimiut Kangerluussullu akornanni ineriartortinneqarsinnaanersut pilersinneqarsinnaanersullu.

Isigiarsuttup kialluunniit periarfissarpassuit amerlangaarmata takunngitsoorsinnaanngilai. Takorluuisinnaaneq kisimi killiliisuvoq:

Aasaanerani nunap timaannarsuani eqqissimaariartorluni aallaarsimaarnerit, tatsini nalunnguarneq eqalunniarnerlu - tatsini qajartornerit, pinngortitamik kusanartorsuarmik uumasuinillu takornarniarneq, umimmaateqarsinnaanermik uumasuusiveqarsinnaanermik, nunaateqarnermillu pilersitsiortorsinnaanerit soorlu; Naatitanik naatitsivissuit, savaateqarsinnaaneq, kukkukuujuqeqarsinnaanerlu.

Ukiukkut qimussernerit, pisuttuaatigaluni sisorariarnerit, Igdlo Mountain suleqatigalugu sisortarfissuarmik pilersitsineq, amerlasoorpassuuppullu Sisimiut Kangerlussuullu akornani takornariaqarnernikkut inuussutissarsiornikkut ineriartortinneqarlutillu pilersinneqarsinnaasut.

Nunap timaani nunatarsuarmik inuussutissarsiornikkut pilersitsiviusinnaasumik periarfissagissaartigisumillu nunatsinni allamik taama angitigisumik peqarunangilaq.

Assersuutitut taaneqarsinnaapput suleqatigiit Sikumiunik imminnut taasimasut. Naalakkersui-sooqatigiit inatsisartut gruppiannut UKA 2017-ip nalaanni pilersaarutiminnik soqutiginarluin-nartunik saqqummiussaqaarnikuupput, ilaatigut issittumi naleqquttumik uumasuusivimmik pilersitsisoqarsinnaaneranut tunngasumik aammalu Igdloo Mountain suleqatigalugu sisorartarfissuarmik pilersitsoqarsinnaaneranik pilersaarutinut tunngasunik saqqummiivigine-qarsimalluta.

Inuussutissarsiornikkulli takornariaqarnikkullu periarfissat assigiinngitsorpassuit tamakkua pilersinneqarsinnaanngillat Sisimiut Kangerlussuullu akornanni aqqusinersuarmik imaluunniit qimuttuisut aqquataannik pilersitsisoqanngippat.

Aqquuserngit pilersinneqarneratigut periarfissarpassuit ammaanqarsinnaasut Inuit Ataqatigiinniit upperilluinnaratsigu, soorlu; Oqaatsuniit Ilulissanut, Ilimanamiit Uummannamut, Kangerlussuarmiit Sisimiunut, Qaqortumiit Narsamut, Narsamiillu Narsarsuarmut, taamaattumik Hermann Berthelsenip siunnersuutaa Inuit Ataqatigiinniit taperserlutigu ataatsimiititaliamut susassaqaartumut ingerlateqqipparput.

Qujanaq

Peter Olsen